

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
ישיעיהו לביא

הכתב הראשי:
שמנואל פרת

**השבועון המצויר
לאינפורמציה**

ר"ת גליקסון 8 תל-אביב
(ליר תיאורו - א ח ל)
מזן המכירות: "עולם-פרס"
ח. ה. 136 סל. 267.95
מחיר: העולם הזה בע"מ
"פוסט ישראל בע"מ", ח.ת.א
מס' 860 שנה 17
י"ב ניסן תשי"ד
15-4-54

2' 2'

עורך משנה, תבנית:
אורי סלע
הצלם הראשי:
דן ברנע

חברי המערכת:

מזכיר מערכת חיפה:
אורי דן
מנהל מבצעים:
שלמה אדיר

מ"מ ראש מערכת ירושלים:
יוחנן אורן
מנהל מעבדה:
דוד פחינן

ראש המנהלה:
שלמה הררי

מכתבים

רונות על הנגב. זה כבר באמת נמאס. עוד מאמר אחד על הנגב. ואני כותב שישלח להבא את העתון בלי מאמר!
לארי ליפשיץ. ניריורק
העורך נעתר לבקשת הקורא ליפשיץ, יע' לוו להבא רק זכרונות שמעופו לקו נגבה-נת' גלאון.

מכאן ומכאן

כתבתו של מיכאל אלמו על הספטיבל בקאן (העולם הזה 859) היתה מכריעה. אולם האם לא התרכז יותר מדי על הכוכבים שהיו שם, במקום על כרטיס שהוצגו?

ישראל כבירי, חיפה.
אל תסתכל בקאן, אלא במי שיש בה.

מי משקר?

המיד הכרתי בקול רם שהעולם הזה הוא עתון האומר את האמת. עתה נוכחתי לדעת כתר צאה מן המבחן הפסיכולוגי שלכם (העולם הזה 858) שאני שקרן מלידה. אנא, עזרו לי לפתור את הבעיה: אני שקרן, קשקש שקרתי באומרי כי העולם הזה אומר את האמת, היינו, שהעולם הזה משקר ולפיכך אני שקרן כלל. לעומת זאת, אם איני שקרן, צדקתי באומרי כי העולם הזה אומר את האמת, המיבחן צודק ואני שקרן.

חיים בנסוב, ירושלים.
הנעתי למסכנות המועצות הבאות: אני נזעם, שקרן, חסרי-כח, הולך בדרך הישר, חולה שנעוץ נלות, משומתי להרמות לניבן מנוטרדאס, ולא מהפכ לחתום בשמי

אברהם אלסק, רמת-החיל

העו"ם הזה שמח לשמוע כי קוראיו כל

כך נורמליים.

לפתרון הבעיה, "המספול" אתה ללכת בדרך ה' פשוטה' נהוצים רק שלושה קווים, ולא ארבע. יתכן ומחבר המיבחן באמת אינו מכיר את עצמו כלל וכלל!

דוד בן-דוד, רמת-גן

ברוך השם!

הבתים חונקים אותי

אחרי ששבה תל-אביבה, חזר כל ה' תהליך. "הרגשתי כי הבתים, הרחובות, האוטובוסים, העצים, חונקים אותי, לא יכולתי ברחתי".

לאן? לנקודה חדשה בנגב, שזה עתה נפוץ שמעו בארץ. המקום המנוח ב' יותה, הרחוק ביותר מכל ישוב: שדה בוקר, היא הצטרפה, נתקבלה כמועמדת, עזבה בן-ירק, במסבת, בלול, בחצר, אחרי שמונה חדשים שוב הרגישה אי-מונחה. "על אף הכל, זה היה יותר מדי קיבוצי", אומרת היא. מימי שוב לא מצ' את מקומה בקיבוץ, אף לא מבכעס' קיבוץ.

אך משדה-בוקר אין דרך חזרה לתל-אביב. מימי חזרה העירה, קיבלה עבודה כמדריכת ריקודי-עם באזור פרדס-חנה מטעם ההסתדרות. אולם היא נשארה זרה. "הגיע הזמן להתאים את עצמי ל' איזה שהוא מקום", מכריזה היא. אולם בלבה גם היא יודעת: זה לא כל כך קל לאדם כמוהה.

הבלוריות הפרועות

מה התקלה? מה מפריע לה להסתגל למצב הקיים בחברה הישראלית? משהו קרה בארץ, שאינו מוצא חן ב' עיניה. ההבדל בין הארץ, כפי שהיא כיום, ובין הארץ, אותה למדה לאהוב בתנועות הנוער של ילדותה, גדול מדי. "מרגיז אותי מה שנעשה בארץ. קילקול את הנוף, הנוף החיצוני, וגם החיים ה' פנימיים השתנו. אהבתי את הבלוריות הפרועות, את הנערות בסרפנים, את ה' מכנסים הקצרים. זה לא ענין של ממש' לה ומוסדות. זה ענין של האווירה הכל' לית של החברה".

מימי שונאת את הפוליטיקה, את ה' מפלגות, אינה קוראת עתונים כלל. "אי' ני רוצה שתתקוף אותי וזוועה", מתנצלת היא.

לבה עודנו בנגב. הנגב היה יכול לה' יות הפתרון. "למעט, אך מה שקרה בארץ כולה, מתחיל לחזור גם לשם". כי אין פתרון גיאוגרפי. יתכן רק פתרון נפשי כללי.

מה-צריך להיות? מימי אינה יודעת. היא מחפשת משהו. אין היא יודעת מה. פנע' שה: "כי הפלמ"חניק מחפש את המחר!". יתכן שהוא חיפש את האתמול, שנעלם, לקח עמו את הילומות הנעורים. אולם הגעועים ישנם, כשם שישנם ב' לבו של כל צעיר עברי בישראל, אם בגלוי, ואם בנסתר. מימי בת ה-23 רק מבטאת אותם בצורה יותר חריפה.

מקץ ארבע שנים

בשקראתי את ההודעה כי הנליון הבא הוא גליון יובל ה-4, לא האמנתי תחילה למראה עיני. האמנם עברו כבר 4 שנים? עלעלתי בגליונות היר' שנים שאני שומר עליהם מאז, ונוכחתי שאמנם הדבר כך. אם כן, רציתי להניד לכם כמה דברים.

במשך ארבע שנים אלה, התרונתי עליכם פעמים בלתי-מפורות. לא פעם הרנייה אותי חוצ' פתכם. לא פעם-נמאסתי עלי נסיתכם המיותרת לה' לל את עצמכם. לא פעם ורקתי את הנליון לסירה, כשהיה נדמה לי שאתם טועים לנמיו בהערות הדברים.

אולם כל פעם הרמתי את הנליון מחדש והמשכתי לקרוא. מדוע? שאלתי את עצמי את אותה הש' אלה לא פעם. דומני שהשוכה היא: מפני שלמרות הכל אתם הנונים, אנושיים כשניאותכם לא פחות מאשר כשאתם צודקים, ומפני שנודף מכס רצון טוב.

לפעמים אני צוחק כשאני רואה עתונים את' דים מנכים לחקות אתכם, להעתיק פעם מדור מסוים ופעם כותרת מסוימת. הם לא מבינים כי המיוחד להעולם הזה אינו מורכב מחכמות עתונאיות מוצ' לחות. מיוחד זה הוא רוח העתון — רוח השייכת לארץ-ישראל בדיוק כמו הפלאפל, האוטובוסים של אנר והחיוך של נערה בחוף אילת.

לכתבתי לכם הרבה פעמים בשמי כדי לנזוף בכם. הפעם אני רוצה להעלים את שמי, מפני ש' אני רוצה שתקבלו את דברי לא כדעו של אדם מסוים, אלא ככתבות של

הקורא האלמוני, אישם

אז הירדן?

המאמר "אז הירדן" (העולם הזה 859) היה מצוי... (אולם) אנו זקוקים למחפכה רעיונית יסודית כתנאי מוקדם למסנה הרצוני ולאפשרות של שלום ממש. לזי זמן שהמדענים שלנו עדיין מושפעים על-ידי מושגים מיסטיים כגון, "עם סגור", "יהודים גנויים", ו"אתה בחרתנו", אין כי אפשרות למצוא את הדרך מן הנסו המזוין בו אנו חיים אל מהשבה מרחבת.

ד"ר אלכסנדר זק, תל-אביב

היי, צפונה!

באמת הגיע הזמן שעורך יפסיק להעלות זכ-

השער

מיקי: הגענועים למשהו

מיקי היא טיפוס ישראלי. לא מבחינה זו שאפשר לומר עליה: הנה הצעירה שהשיגה את אשר יש לה' שיג. הסמל שיש לחקות אותו, להעמיד את מפעליו כמופת לדור. מיקי היא הצעירה האופיינית למהותו של הטוב בדור זה ככלל: הטוב מחב' טא בגעועים להגשמה, יותו' מאשר ב' הגשמה עצמה: באי' השלמה עם הק' יים, יותר מאשר בתפיסה מגובשת של החדש הדרוש.

מה שכולם עשו...

ילידת-תל-אביב הגבוהה, עמוקת-ה' קול וחומת-העיניים, שלא השתמשה כמעט מעולם באזרם ובשפתון, גדלה ב' תנועת השומר-הצעיר, יצאה להכשרה בגיל 13 ולהכשרה מגויסת בגיל 15, עברה לתנועת הנוער-העובד, לגדוד ה' ראשון של פלמ"ח. בימי הקרבות שר' תה בת ה-16 ב'חיים ובתנועה. מה עש' תה בגדוד? "מה שכולם עשו. זה היה פרטינו מאד. קצת במסבת, קצת במש' רד..."

כשעלה גרעין פלמ"ח לאדמות צובה, בימי הקרבות, היתה מיקי בין העולים. היא נשארה במקום שנה וחצי. ואז בא המשבר הראשון: מיקי עזבה. מדוע? לא כדי להיכנס לשיכון בעיר, לא מתוך התנוונות יצר ההגשמה, למה בכל זאת? המרחק בין האידיאל, כפי שהצטייר ב' דמונה, ובין ההתגשמות, כפי שנראתה בעיניה שלה, היה גדול מדי. היא הת' יאשה מן הקיבוץ לא מפני שהיה אידי' אליסטי מדי, אלא מפני שהיה — לדע' תה שלה — פזון, מדי צמוד לאידיאל. משך כמה חדשים החזיקה מעמד ב' תל-אביב, הדריכה נוער, עד שיום אחד הרגישה כי שוב אינה יכולה לסבול את העיר, אפילו לא משך שבוע נוסף אחד. היא התרחקה ככל שאפשר להתרחק מ' תל-אביב מבלי לעבור את הגבול: עד לבאר-אורה, במבואות אילת.

שם המשיכה, במקום שהפטיקה כפל' מ"ח: קצת במסבת, קצת במשרד, ב' מחנה מחצבי-ישראל. משך כמה חדשים התרגלה לגוף המיוחד של הערבה — מאז נשארה שבויה לגוף מיוחד זה, אחד השבויים המסתובבים בנגב, זרים בכל מקום אחר מבאר-שבע ועד דן.

השבוע מלאו ארבע שנים לקיומה של מערכת זו. אין זו תקופה ארוכה מאד. אולם בחייהם של אנשים צעירים אין זו כברת-דרך מבוטלת. מאז גליון העולם הזה 651, משך 208 שבועות רצופים ללא-הפוגה, לוית אותנו בדרכנו, ולווינו אנו אותך בדרכך. השבוע היינו רוצים לשוחח אתך כולנו, כמשפחה. והיינו רוצים, יחד אתך, להתרומם לרגע קט מעל לענייני יום-יום, לזרוק יחד אליך מבט מסביב.

הרבינו למתוח ביקורת ב"208 גליונות אלה. היתה זאת תמיד ביקורת חדה, חותכת, לענין. ניצלנו את איתלותנו, מלוא הניצול. לא סממו את פינו לא הפחד מפני הגדולים ולא הפולחן לשקרים מוסכמים.

רבים מאותם שנפגעו בביקורת זו צעקו חסם. הם הכריזו עלינו כעל אנשי-הרס, כעל חבורה של ציניקאים, אשר שום דבר אינו קדוש בעיניהם, כעל פורצי-גדר חבלניים, עוכרי ישראל.

לא כעסנו על הצועקים. ידענו, כי כל ביקורת מכאיבה. אולם סמכנו עליך כי תבין את מניעי הביקורת.

כי ביקורת זו, מעולם לא נמתחה לשמה, לשם הנאה. פצע בגופו של אדם קרוב לך, מכאיב לך שבעתיים מפצעו של זר. וגוף זה אשר על פצעיו התרענו, גופנו הוא, גוף המדינה אשר כבנינה השתתפנו ככל צעיר אחר בארץ. לא יכולנו לשמוח על שום פגם שנתגלה מסביבנו. ולא יכולנו גם לשחוק. האמנו, ועודנו מאמינים, כי רק ביקורת אמיצה, בלתי-נרתעת, כן — מכאיבה, רק היא בלבד יכלה לסלול את הדרך לתיקון.

ידענו, במאות מקרים נכשלנו. אפשר לא שייכנעו דברינו, אפשר היו הכוחות הנגדיים חזקים מדי. אולם במאות מקרים אחרים, קטנים ופחות-קטנים, הצלחנו. תרמנו תרומה כל שהיא לתיקון. והרגשה זו בלבד יקרה לנו מכל שבת או שבת.

אולם בואת אנחנו מאמינים:

מעולם לא היינו ציניים. מעולם לא היינו פסימיים. מעולם לא ראינו שחורות. יכולנו לבקר כאשר ביקרנו, מפני שכלבנו הייתה האמונה הגדולה בארץ זו בה גדלנו, בעם זה אשר אנו בניו, במדינה זו שמשתר נעורינו חלמו על הקמתה. ראינו את הליקויים וקראנו עליהם. אולם לא שכלנו אף לרגע קט כי מעבר לכל הליקויים ישנה עובדת-יסוד גדולה, חשובה עדיין-ערך מכל עניני היום-יום — מיבצע' החיים של עם חדש המכה שרשים באדמת מולדתו. מאות-אלפי שרשים במאות-אלפי גירים. זהו העיר, שאסור לשכחו מרוב עצים פגומים.

ליער זה רצינו להקדיש את גליון היובל שלנו.

היה זה רעיון שנבט כמעט מאליו. בישיבת מערכת לפני חדשים רבים. להרים לרגע את המבט מעל כוונות הרובה של הביקורת, לשאת את עינינו אל המרחב הגדול, מאופק עד אופק, לספר לך את אשר אנחנו רואים.

אנחנו כולנו, לא אדם יחיד, לא חולית-כיסוי, אף לא צוות-הוקרים. כי אם המערכת כולה, על עורכיה וכתביה, צלמיה וצייריה. רצינו לצאת כולנו, לחדש, כגיבור בסיפור הרקולס, את כוחותינו על-ידי המגע עם האדמה החדה.

הפרסונלית, התופסת את עיקר העמודים בגליון זה, היא תוצאת ההחלטה הזאת. כל חבר המערכת נדרש לצאת לחלוץ עם סיפורו של האיש המגלם, לדעתה, ביותר את רוח החיים של המפעל הגדול, להנציח בתצלום של רגע, תמונה המסמלת את סוד הכוח הלאומי, סיפוריהם של רוב חברי המערכת נכללו בגליון זה. כפי שתיווכה חיפש כל אחד את האדם הישראלי במקום אחר, ואולי כל אחד ראה אותו אחרת. אנו מקווים רק כי צירוף כל הסיפורים ישקף, כצבעיקה-קשת, את כל הנאצל. היפה והטהור בישראל, ערב תג החירות, תשי"ד.

לפני שניפרד ממך ונחזור איש איש לעבודתו, לשנה נוספת של מילוי תפקיד. הרשה לנו להגיד לך עוד מילה אחת, בשם כולנו.

חברי מערכת העולם הזה פועלים כאלמונים. רק לעתים רחוקות מאד חותם אחד מאתנו בשמו על מרי יצירתו. מלבד מקרים נדירים אלה, לא תדע לעולם מי החבר המגיש לך קטע מסוים, את תמונה מסוימת, לרוב גם אין זה חבר אחד — שילוב עבודתם של רבים בכל עמוד ועמוד יוצר את התוכן המוגמר של גליון העולם הזה.

אנחנו פועלים כקולקטיב, כמשפחה. יחד אנחנו מחליטים, יחד אנחנו מצי'הים כאשר אנו מצי'הים, יחד אנחנו שוגים כאשר אנו שוגים. כשם שנופך שלך מחליף את תאיו, כן התחלפה ה'לים בגוף המערכת משך שנים אלה. כל תא חדש הוסיף משהו משלו, כהכונותיו, כמאחיו, אורם הגוף עומד מעל לתאיו, והמערכת היא יותר מסך-הכל של חבריה.

ביושבו ליד שולחן-הישיבות, מסובים אנשים שגדלו בתנועות רבות, בתנאים שונים ומשונים, איש ביח'ר מפקיג וחבר השומ-הצעיר מאלכסנדריה, בן דגניה וחבר שהתגלגל במחנות-העבודה של סיביר הצפונית — מטבע הדברים אין הם תמימי-דע' איש עם רעהו על כל דבר דברי. רבים היכוחים ליד שולחן-המערכת, אך מעולם לא היה עוד צורך בהצבעה של הרמת ידיים.

יכולת זו לשמוע איש את דברי רעהו ולשכנע זה את זה — הנה תכונה מערכתית. תכונה זו והרצון המשותף לראות את הטוב בחיים מבלי להעלים עין מן הרע — הנה יסוד עבודתנו. עליו רצינו לספר לך הפעם.

להתראות — ביום השנה החמישי.

מערכת "העולם הזה"